

Jüri Järvela käib saartel raadiosidet pidamas

Kui esitada Jüri Järvelale klassikaline küsimus, mida ta võtaks kaasa üksikule saarele, vastaks ta pikemalt mõtle mata: raadiojaama. Antennid ja generaator kulaksid ka ära ning kõik muu, mis eduka raadioside pidamiseks vajalik. Saarele minnek tuleks aga sättida ajale, mil toimub IOTA contest, mis on Jõgeva staažika raadioamatööri Jüri Järvela lemmikvõistlus.

RIINA MÄGI

IOTA on lühend nimest *Islands on the Air* ehk Saared Eetris. Sellise nime all tegeleb raadioamatöörude ühendus, mis edendab sidepidamist saartega ning korraldab igal suvel IOTA contest'i ehk ülemaailmset saartega sidepidamise võistlust. Sellel saab osaleda nii mandril kui ka saarel viibides. Vahe on selles, et mandril olles pead sa rabelema selle nimel, et saartel töötavate amatööridega kontakti saada, kui aga ise saarel oled, jooksevad teised sinu peale "tormi". Seega on saarel olla palju huvitavam.

Jüri Järvela oli üks 13 raadioamatöörist, kes "vallutas" 2008. aasta IOTA võistluse ajaks Tallinnast 34 km põhja pool asetseva väikese Keri saare. Nad panid sinna üles võimsa aparatuuri ja üritasid võistluse omas kategoorias ära võita. Mida rohkem sideseansse pidada jõuad ja mida suurema arvu saartega kontakti saad, seda edukam sa sellel võistlusel oled.

"Meil oli pundis kolm-neli maailmatasemel operaatorit ja isegi kokk, et me ei peaks söögitegemisele aega raiskama, aga lõpuks jäime ikkagi ühele inglase meeskonnale, piltlikult öeldes, millimeetriga alla: oleksime veel paar sidet teha jõudnud, oleksime võitnud," ütles Jüri Järvela.

2008. aasta Keri raadioekspeiditsioonist tegid Elo Selirand ja Viljar Särekanno ka pooletunnise filmi "ES2Q" (see oli Keri raadio meeskonna kutsung), mida on televisioonis korduvalt näidatud.

Saarte võistlusel võib osaleda nii meeskonnaga kui ka üksik. Et järgmisel, 2009. aastal suuremat ekspeditsiooni plaanis polnud, läks Jüri saarte võistluse ajaks üksinda Kihnu ja tuli seal tegutsedes oma võistlusklassis esimeseks. Klassidesse jagamisel võetakse nimelt arvesse saatja võimsust, aga ka seda, kas viibid saarel või mandril ning kas osaled meeskonnaga või individuaalselt.

Sestpeale oli Jürile selge, et saarte võistluse ajal raadioekspeiditsioonil käimine on mõnus viis ühitada puhkust ja hobi. Järgmisel, 2010. aastal läks ta Hiiu maale Kõpu majaka jalamaile. Elamiseks oli tal kaasas haagissuvila, loa majaka juures tegutseda ja elektrit kasutada andis kohalik vald. Tolgi aastal tuli ta oma kategoorias võitjaks.

Möödunud aastal avastas Jüri enda jaoks põhjarannikul

asuva Vaindloo saare, mis on umbes niisama väike kui Keri. Saarele minekuks tuli luba küsida Kunda piirivalvekordonist ja piirivalve kaatriga viidi ta ka kohale. Vaindloolt on Jüril muu hulgas meeles seal kogetud korralik torm ja äike.

Majakas peakorteriks

Sel suvel otsustas Jüri taas Kihnu minna. Üheks ajendiks oli see, et seal pole kohapeal ühtki püsivalt tegutsevat raadioamatööri, mistõttu sidevõimalus selle saarega on kõrges hinnas. Kohale sõitis Jüri juba neli päeva enne võistlust. Vee teedeamet kaudu oli ta välja kaubelnud loa tegutseda Kihnu majakas. See saigi tema ajutiseks eluasemeks.

Kaks esimest päeva kulusid tehnika ülespanekuks. Raadiojaamu oli tal igaks juhaks kaasas kaks, et kui üks rikki läheb, oleks teine kohe võtta. Tugevama signaali saavutamiseks oli kaasas ka lõppvõimendi. Antenne pani Jüri üles õige mitu: üks läks kaheksa-, teine kuuemeetrise masti otsa (kokkupandavad mastid olid tal endal kaasas), suundantennid maha ja paar traatantenni majaka külge. Et torm või äike – aga need võivad merel väga äkki puhkeda – antennidele liiga ei teeks, tuli mastid toetusnõõridega kinnitada.

Lisaks jaamadele, lõppvõimendile ja antennidele oli Jüril kaasas generaator ja kümme liitrit bensini (need olid selleks puhuks, kui elekter ära läheb), redel, jootekolb ja muid tööriistu, samuti toidumoon ja gaasipliit. Nii et autohaagisele sai Kihnu minnes peale aukartust äratav koorem ja tehnika ülespanekuks kulus kaks päeva.

"Võib ju muidugi ka väikese jaama, aku ja antenniga välja minna, aga kui tahad ise asjast mõnu tunda ja teistele haruldase saarega suhtlemise võimalust pakkuda, siis tuleb ikka kaasa võtta korralik tehnika," ütles Jüri. "Niipea kui sellises paigas "noka" lahti teed, läheb kohe tihedaks andmiseks."

Algul oligi Jüril aega paar päeva tavasidet pidada. Võistlus läks lahti 28. juulil kell 15 ja lõpes järgmisel päeval samal ajal.

"Kogu see aeg tuli täie tambiga tegutseda," ütles Jüri Järvela. "Lõpuks jäid lõualuud üsna valusaks. Mikrofoniside on ka selles mõttes keerulisem variant, et kui morsesignaal jõuab igal juhul arusaadavalt kohale, siis mikrofoniside puhul võib tekstist arusaamisega mõnikord raskusi olla."

Kohas, kus ümberringi on vesi, levivad raadiolained Jüri sõnul ülihästi. Näiteks USA, Lõuna-Korea ja Jaapan on hästi kättesaadavad. Õigupoolest polegi kohta, millega kontakti ei annaks võtta. Pigem on häda selles, et kõigile kutsungitele ei jõua vastata. Aga kes n-ö löögile pääses, on nüüd õnnelik: iga päev ju Kihnuga raadiosidet pidada ei saa.

Võistluste ajal vahetavad raadiosidet pidavad amatöörid

omavahel vaid kohustuslikku infot: edastatakse kutsung, side järjekorranumber, kontrollnumber ja kuuldavusraport. Saartel tegutsejad annavad ka saare koodi. Kihnul on see näiteks EU-178.

Andmed toksitakse jutu käigus kiiresti vastavast arvuti-programmist võetud tabelisse ja minnakse järgmisele sidele. Võistluse lõppedes saadetakse logifail kohtunikekolleegiumile, kes siis saadud infot analüüsib ja kogutud punktide alusel paremusjärjestuse määrab. Tulemused avalikustatakse tavaliselt alles mitu kuud hiljem. Ja autasustamiseremooniat sellisel võistlusel keegi mõistagi korraldama ei hakka, vaid auhinnad saadetakse parematele postiga koju.

Äike segas

Tänavusel saarte võistlusel jäi Jüri oma kategoorias neljandaks.

"Seekord tuli mul äikese tõtu sidepidamisse paaritunnine paus sisse ja võidulootused olid seetõttuapid," ütles ta.

Eestlasi tema teada tänavusel saarte võistlusel palju ei osalenud: üks eestlaste seltskond olnud veel Saaremaal ja üks rahvusvaheline meeskond Ruhnul. Üldse olid IOTA võistluse ajal "radioaktiivsed" enam kui sada saart. Paiga "radioaktiivseks" muutmise all ei mõtle raadioamatöörid mõistagi sinna plutooniumi vedamist, vaid paiga aktiveerimist raadioside pidamise mõttes.

Jüri Järvela on endale korduvalt lubanud, et rohkem ta raadioekspeiditsioonile ei lähe. Esiteks pole see üldse odav lõbu ning aega kulub ka rohkesti. Võistlus ise kestab, jah, 24 tundi, aga koos kõigi eel- ja järeltöödega võtab ekspeditsioonil käimine aega oma poolteist nädalat. Ka kahekümne nelja tunnine võistlus pole meelakkumine.

"Võistluste ajaks tuleb end tavaelust täiesti välja lülitada ning magamine ja sööminegi unustada. Või kui ühe käega siiski suppi süüa raatsid, siis teise käega pead samal ajal ikka kirjutama. Nii et tervislikud meie ala võistlused küll pole," ütles Jüri Järvela.

Ent kui võistlus möödab, ununeb vaev kiiresti ja esile tuleb see, mis ekspeditsioonil head ette tuli. Kihnu on Jüri sõnul tegelikult väga mõnus ja omapärane elulaadiga paik, kus naised sõidavad ringi mootortatatega ja kannavad rahvarõivaid. Kihnu muuseumiga tutvumist soovitab Jüri aga kõigile, kes sellele saarele kunagi satuvad.

"Kala sai seal ka kõvasti süüa, nii suitsutatult kui praetult. Turiste oli samuti huvitat jälgida ning omas mõttes "klassifitseerida," meenutas ta. "Kohalikud tervitavad seal aga kõiki, ka vähivõõraid. Ning kui ma praamiga sadamasse jõudsin, siis juba teati, kes ma olen ja mis asju ajama tulin. Kust nad teadsid, mine võta kinni. Isegi kohalikud koerad võtsid mu omaks. Kolm erinevat peni käis mul majaka

Jüri Järvelal on raadioamatööri staaži 27 aastat. Leiba teenib ta aga hoopis politseiametnikuna. FOTO: ANATOLI MAKAREVITS

juures seltsiks. Tuleval aastal võiks paar sõpra kaasa võtta ja saarte võistluse ajaks jälle Kihnu minna."

Kihnu majaka juures tegutsedes on raadioamatööridel võimalik peale Kihnu saare koodi edastada soovijaile ka Kihnu majaka kood WLOTA-0775. Osa raadioamatööre nimelt "kollektioneerib" sideseansse majakate juures tegutsevate huvikaaslastega. Samal moel "kollektioneeritakse" ka looduskaitsesalade ja losse. Koguda saavad teised muidugi ainult siis, kui keegi võtab vaevaks majakate ja losside juurde või looduskaitsesaladele minna ning sinna aparatuuri üles panna.

"Kui meie mõisad ka lossidena arvesse lähevad, võiks seda losside teemat arendama hakata. Mõisaid on meil ju rohkesti, eriti Virumaal," ütles Jüri.

Kujunenud elustiiliks

Virumaal, täpsemalt Lääne-Virumaal käib ta praegu ka tööl: ta on politseiametnik Rak-

vere politseijaoskonna Väike-Maarja konstaablijaoskonnas. On hetki, mil Jüri saab oma kutsetöö ja hobi ühendada: igal aastal detsembri alguses peetakse nimelt politseinike raadiovõistlust. Jüri on selle neljal korral võitnud, aga osa võiduaust kuulub sõber Tõnno Vähile, kelle tehnikat Jüri võistlustel on kasutanud.

Seesama Tõnno Vähk, sünni poolest Jõgeva mees, aga praegu Tallinna linnakodu ja Jõgevamaa maakodu vahet kulgeja, käis koos Toivo Hallikiviga möödunud aastal Venemaal peetud raadiosporti maailmameistrivõistlustel ja tuli seal teiseks.

"Tõnno ja Toivo on mõlemad maailmatasemel operaatorid ja Tõnno maakodus asuv jaam üks Euroopa tugevamaid jaamu. 70 meetri kõrgune antennimast, mille me Tõnno juurde püsti panime, on terves maailmas unikaalne. Paraku on raadiosport ala, mille saavutused meedias eriti ei kajastu

Jüri Järvela elukäik

Sündinud 30. detsembril 1969 Rakveres

Lõpetanud 1988. Jõgeva 2. keskkooli ehk praeguse Jõgeva ühisgümnaasiumi

1988-1990 teenis aega Nõukogude armees (väeosa paiknes Mägi-Karabahhias, mis oli sel ajal rahvuste vahelise konflikti piirkond)

1990 kutsuti tööle miilitsasse, millest peatselt sai Eesti Politsei; sellest ajast peale töötanud politseiametnikuna Jõgeval, Tallinnas, Pärnus ja Lääne-Virumaal

Raadioamatöör aastast 1985, kutsung ES5GP

Mati Solovjov, raadioamatöör Kuremaalt:

Jüri Järvela on meie maakonna aktiivsemaid raadioamatööre. Ta osaleb sageli raadioekspeiditsioonidel ja suurvõistlustel. Eesti lühilainevõistlustel ja ultralühilaine välipäevadel on ta ikka esimeste hulgas. QSL-kaardiga kinnitatud sidet on Jüri pidanud 312 riigiga.

Kui tänavu suvel peeti Jõgevamaal Udu talus Eesti Raadioamatöörude Ühingu kokkutulekut, olid paljud korraldusajad Jüri õul ning ta sai oma ülesannetega suurepäraselt hakkama. Ta on igapidi sõbralik ja abivalmis mees.

ning millest laiem avalikkus suurt midagi ei tea," ütles Jüri Järvela.

Tema "nakatus raadiotõppe" 1985. aastal, kui hakkas käima Jõgeva pioneerimaja raadioringis, mida juhendasid Enn Kiipli ja Tõnno Vähi isa Leo Vähk. Keskkooli viimases klassis sai ta mõnda aega ka ise selle ringi juhendaja rolli proovida. Kui paljudele jäigi raadioamatöörism poisipõlve vahelapaks, siis Jüri on selle ala juurde jäänudki. Ka interneti tulek pole raadioside võlu tema silmis kahandanud. Pigem on igasugused digitaalajastu võimalused muutnud raadioside pidamise atraktiivsemaks, sest nüüd saab omavahel palju kiiremini palju rohkem infot vahetada, näiteks kasutatava aparatuuri kohta.

Just internetiajastu saabumise tõttu kippus raadioamatöörude keskmine vanus vahepeal üsna kõrgeks tõusma, ent nüüd on selle ala juurde taas noori tulema hakanud. Kae on sel alal "valgeks" saanud ka Jüri 11-aastane poeg Karl-Oskar, kellel on juba oma kutsung. Viieaastane tütar Fiona on samuti, kõrvaklapid peas, tuttavate onudega eetris lobisenud. Jüri enda jaoks on raadioamatöörism aga elustiil.

"Puhkus ilma "traatideta" polegi enam õige puhkus, sest midagi oleks nagu puudu," ütles Jüri Järvela.